
ЕКОНОМІЧНІ, УПРАВЛІНСЬКІ, ПРАВОВІ ТА ІНФОРМАЦІЙНО- ТЕХНІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

Дніпро
«Герда»
2016

УДК 65.011.56(0.75)

ББК 65.050.9(2)

Е45

Рецензенти:

Бондарчук Марія Костянтинівна – д-р. екон. наук, професор,
Національний університет «Львівська політехніка»

Ковальчук Костянтин Федорович – д-р. екон. наук, професор,
Національна металургійна академія України

Петкова Леся Омелянівна д-р. екон. наук, професор, Черкаський
державний технічний університет

Соколова Надія Андріївна – д-р. техн. наук, професор, Херсонський
національний технічний університет

Головні редактори

Савчук Л.М. – канд. екон. наук, професор, Національна металургійна
академія України

Maria Fic – prof PWg. Politechnika Wroclawska, Poland

(Фіц Марія – д-р. екон. наук, професор, Вроцлавський політехнічний
університет)

*Рекомендовано вченою радою Національної металургійної академії України
(протокол № 10 від 31.10.2016р.)*

Економічні, управлінські, правові та інформаційно-технічні
E45 **проблеми діяльності підприємств: колективна монографія / за заг.**
ред. Л.М. Савчук, М. Фіц. – Дніпро: Герда, 2016. – 528 с.
ISBN 978-617-7097-58-6

Монографія виконана в межах тем дослідження «Методологія управління підприємствами різних організаційно-правових форм та форм власності» (державний реєстраційний номер 0107U001146) та «Методологія соціально-економічного, інформаційного та науково-технічного розвитку регіонів, галузей виробництва, підприємств та їх об'єднань» (державний реєстраційний номер 0116U006782) і розрахована на широке коло вітчизняних фахівців, науковців, політиків, державних службовців. Представлено результати досліджень з питань теорії, методики та практики економічної, управлінської, правової і інформаційно-технічної діяльності підприємств.

УДК 65.011.56(0.75)

ББК 65.050.9(2)

*Матеріали колективної монографії з міжнародною участю подано в
авторській редакції.*

*При повному або частковому відтворенні матеріалів даної монографії
посилання на видання обов'язкове.*

*Представлені у виданні наукові доробки та висловлені думки
належать авторам.*

ISBN 978-617-7097-63-0

© Колектив авторів, 2016

«подорожі клієнта», яка складається з низки етапів, покликаних ефективно залучати та максимально задовольнити потенційних клієнтів з метою довгострокової плідної співпраці. Розробка подорожі клієнта починається з проведення маркетингових досліджень, аналізу мотивації клієнта до купівлі, його переваг у використанні технологій. Сам ланцюг передбачає різні точки залучення для різних користувачів, уніфікований процес співпраці з ними і найголовніше – усі ці етапи повністю пронизані ефективною контент-стратегією, яка об'єднує їх. Саме контент, побудований на основі дослідження мотивації та поведінки клієнта, подається йому у рекламі через правильні технології залучення, розкривається та розширюється на сайтах, блогах, форумах, у соціальних мережах. Тобто саме контент можна вважати ланкою, що єднає весь бізнес-процес, який називається «подорожжю клієнта».

Список джерел

1. Edelman D. How digital marketing operations can transform business / D. Edelman, J. Heller // McKinsey & Company. – 2015. – 9 с.
2. Brinker S. Making marketing technology work / Brinker S., Heller J. // McKinsey & Company. – 2015. – 6 с.
3. Samuel A. The Social Cost of Bad Online Marketing / Samuel A. // Harvard Business review. – 2016. – 7 с.
4. Satell G. Why No One Is Reading Your Marketing Content / Satell G. // Harvard Business review. – 2015. – 5 с.
5. Westergaard N. Your Content Marketing Strategy Doesn't Have to Be Complicated / Westergaard N. // Harvard Business review. – 2016. – 4 с.
6. Schmallegger D. Blogs in tourism: Changing approaches to information exchange / Schmallegger D., Carson D. // Journal of Vacation Marketing. – 2008. - Випуск 14. – Номер 2. – С. 99-110

© Карий О.І., Угольков Є.О., 2016

6.4. Теоретичні підходи до розуміння поняття ділового середовища як базису розвитку малого бізнесу

В статті проведено дослідження, спрямоване на вивчення генезису дефініції ділового середовища, його структурно-логічних компонентів і логіки їх відносин. Проведено аналіз наукової літератури, в якій зустрічається це складне поняття, і споріднені з ним, запропоноване авторське визначення терміна. Окреслена роль малого бізнесу в розвитку та ефективному функціонуванні ділового середовища країни.

Ключові слова: ділове середовище, бізнес-середовище, регіон, інституційний простір, підприємницький простір, малий бізнес.

Глобалізація світового економічного простору далеко не в повній мірі поглинула різноманіття багатofакторних особливостей світової спільноти, представленої багатьма країнами, кожна з яких має своє особливе ділове середовище, а також, території всередині країни - регіони, яке може бути охарактеризоване і визначене за допомогою базових чинників, властивих конкретному регіону. Підприємець є суб'єктом ринкової економіки. При цьому розвиток ринкової економіки в світі призвів до формування та появи нових суб'єктів господарюванням. Не винятком стало і мале підприємництво, що стало однією з складових ринкової економіки. Підприємництво вносить зміни в економіку, як на макрорівні так і на макрорівні, та відіграє визначальну роль в реалізації тих завдань, що поставлені перед економікою сьогодення. В будь-якій цивілізованій державі малий бізнес завжди відіграє важливу соціально-економічну роль в її розвитку. За рівнем розвитку малого бізнесу можна оцінити країну за здібностями щодо пристосування до турбулентності економічного середовища, створення сприятливого середовища діяльності кожного індивіда та бізнесу, що позитивно буде вливати на розвиток країни в цілому. Наприклад, для країн, які знаходяться на стадії становлення та активізації ринкових відносин, формування та подальший розвиток малого бізнес повинно стати основою для трансформації економіки. Розвиток малого бізнесу дозволить вирішити ряд проблем, які характерні для багатьох країн світу, такі як: проблеми безробіття населення, покращення рівня життя населення, зниження рівня бідності, проблема розвитку технологій, активізація інвестицій в країну, підвищення конкурентоспроможності, збільшення валового внутрішнього продукту країни, розвиток інновацій, а також дозволяє прискорювати темпи розвитку економіки країни в цілому. Проте, на ефективність діяльності малого бізнесу впливають зовнішні умови - ділове середовище, яке визначається різноманітністю факторів, інституційною організацією регіонів або країн, тобто в залежності від рівня декомпозиції і економічного процесу - це мезоекономіка або макроекономіка і її вплив на наноекономіку («економічна поведінка підприємця»).

Дослідження, в даному контексті, спрямоване на ділове середовище, його структурно-логічні компоненти і закономірності їх відносин. У зв'язку з цим проведемо аналіз наукової літератури, в якій зустрічається це складне поняття, і споріднені з ним.

Вплив зовнішнього середовища на підприємницьку діяльність в управлінському аспекті висвітлено у працях таких зарубіжних учених як Й.А. Шумпетер, Г. Кері, Є. М.Глебов, В. М.Головатюк. Інституційні проблеми формування бізнес-середовища вивчали Л.фон Мізес, Ф. фон Хайек, І. Кірцнер, А.В.Чухно та ін. Дослідження організаційно-економічних та інституційно-правових питань формування ділового середовища описані в працях учених: Г. Шмоллер, Л. Маршалл, Л. Хоскінг, В. Герасимчук, С. Бандур та ін. Формування ділового середовища в контексті розвитку інформаційного середовища вивчали С.М.Шкарлет, Б.З.Мильнер, Т.А. Стюарт, О.В.Фінагіна. Ділове середовище розглядали через призму культурно-ментальних зрушень М. Мак-Лухан, Р.Д. Льюїс, П. К. Бабенко, М.І. Мельник.

Автори наукових досліджень для позначення середовища, в якому відбувається будь-яка діяльність, використовують велику кількість словосполучень: економічне середовище, зовнішнє середовище, соціально-технічне і т.д. Виникає питання синонімії цих складних слів, чи не позначають вони одне і теж.

Вважаємо за доцільне акцентувати, що ці словосполучення відображають різні аспекти одного складного поняття «ділове середовище». Такими аспектами є різні грані, що впливають на підприємця, в процесі його специфічної діяльності: культура, економіка, техніка, освіта.

У сучасному розумінні термін «ділове середовище» з'явився порівняно недавно. Для того, що б відстежити генезис терміна, нам необхідно провести аналіз поняття ділового середовища в термінах і визначеннях.

Необхідно розкрити семантичний сенс слова «ділове» та «середовище».

«Діловий» - тлумачний, серйозний, підприємливий [5, с.87]. У «Словнику сучасних економічних термінів» [5, с.256] зустрічається географічне середовище - оточення, сукупність природних умов, в яких протікає діяльність організмів, людського суспільства.

За аналогією можна сформулювати визначення ділове

середовище - це оточення, сукупність певних умов, в яких протікає підприємницька діяльність економічних суб'єктів конкретного суспільства, країни, регіону.

Генезис поняття «ділове середовище», на нашу думку, необхідно вивчати в розрізі історії застосувань в науковій думці його семантичного змісту в спорідненні з поняттями :

1. Економічне середовище (простір);
2. Підприємницьке середовище (простір);
3. Інформаційне середовище (простір);
4. Інституційне середовище (простір);
5. Ділова культура.

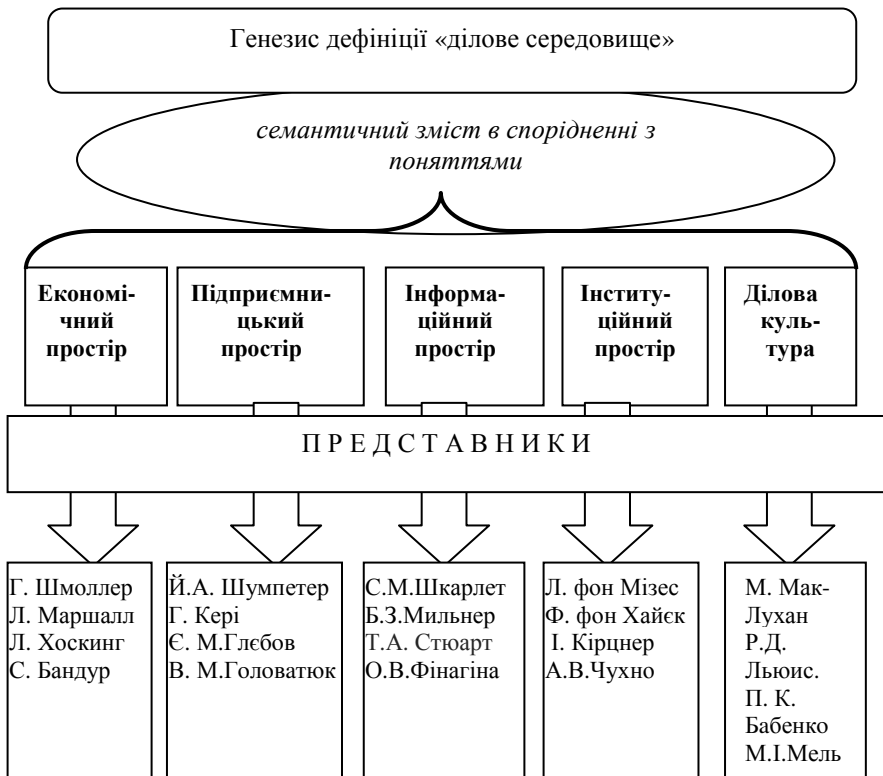

Рис.1. Генезис дефініції «ділове середовище» через його семантичний зміст

Представник німецької історичної школи Г. Шмоллер

визнавав вплив середовища на економічні процеси. На його думку, вчення про егоїзм охоплює лише поверхневий шар відносин. Головне ж питання полягає в наступному: «Яким чином в певний час і в певних колах це (еґоїстичне) праґнення видозмінюється під впливом культурної праці століть, як і в якій мірі воно сприймається і просочується моральними та юридичними уявленнями» [9, с.126-127]. Г. Шмоллер підкреслював, що народне господарство належить світу культури і об'єднується спільністю мови, історії, ідей, які панують в даному середовищі, звичаїв даного народу.

Анґлійський економіст Л. Маршалл відзначав важливість ділового середовища У своїй праці «Принципи економічної науки» в 1890 році він писав: «Дохід конкретного комерційного підприємства часто виявляється під дуже сильним впливом змін його промислового середовища та його можливостей або зв'язків» [3, с. 35]

Розглянемо підхід анґлійського економіста Л. Хоскінґа [6, с. 22-23]: «Контрагенти (продавець-покупець, роботодавець-найманий працівник; кредиторів-позичальник) які не перебувають в умовах ізоляції, функціонують в певному середовищі, яка визначає їх позиції».

А. Хоскінґ виділяє кілька середовищ: економічна ситуація, соціально-культурне середовище, технологічне, фізичне, або географічне середовище, інституційне, організаційно-технічне середовище, які спільно в заданому просторовому середовищі існування і специфікою культури (матеріальної і нематеріальної) утворюють певне середовище підприємництва. Вищезгадана концепція розкриває зміст зовнішнього середовища - оточення бізнесу усіх рівнів.

Дослідження національної та регіональної економіки як системи вимагає також вивчення її середовища зазначає Герасимчук В. Г [1], яке, згідно з висновками концепцій самоорганізації, грає важливу роль в її розвитку. Вона вважає, що навколишнє середовище національної та регіональної економік неоднорідне і складне. Однак у своєму дослідженні економічного розвитку, Герасимчук виділяє зовнішнє середовище не як середовище, що знаходиться за межами: підприємства, а середовище, створюване іншими країнами, тобто зовнішнє в її розумінні - це за межами країни. Даний підхід важливий з нашої точки зору, особливо для такої держави як сучасна Україна, яка

шукає способи максимально ефективного інтеграції в світову економіку.

С.І. Бандур міркує про ірраціональність економічного середовища наступним чином: «Економічний суб'єкт діє в досить ірраціональній середовищі і досить ірраціонально. Звідси дозволимо висновок, можливо, для багатьох несподіване економічна людина це той самий господарський агент, який веде себе (або змушений поводитися) досить таки ірраціонально, що, можливо, і рятує його в вирі економіки» [1, с.203].

На думку С.І. Бандура економіка - це і є багатофакторне середовище, в якому будуються найскладніші відносини між економічними суб'єктами. Кожна людина, незалежно від її бажання, залучена в різні економічні процеси і не може не рахуватися з цією ситуацією, тому що є частиною ділового середовища, що виступає в ролі детермінуючого.

Й.А. Шумпетер - найвидатніший розробник теорії підприємництва ХХ в. згадує в своїй роботі крім ринкової і капіталістичне середовище, яке є каталізатором економічного розвитку: «Все, що ми можемо - це констатувати, що цей темп був вельми вражаючим, а капіталістичне середовище цьому сприяло» [10, с. 156]. Ключовим для бізнесу є стан господарсько-політичного середовища. Й. Шумпетер спеціально досліджував проблеми підприємництва в умовах ринково-конкурентної і адміністративно-командної економічних систем. Середовище зумовлює не тільки основні типи мотивації підприємницької діяльності, а й способи використання можливостей в постійно змінному просторі регіону.

Шкарлет С.М. [8, с. 45–53.], розкриваючи значення інформації в бізнесі, вважає, що підприємство можна розглядати як ефективний інформаційний центр, в якому сходяться зовнішні і внутрішні потоки інформації. «Зовнішнє ділове середовище (або макросфера) - сукупність економічних і політичних суб'єктів, що діють за межами підприємства, і відносини, що складаються між ними і підприємством. Вони визначають взаємодію між підприємством, його реальними і потенційними клієнтами, а також конкурентами». Згідно з оцінками експертів найбільша небезпека полягає в несподіваних діях з боку конкурентів зарубіжних фірм, а найбільші можливості підприємству забезпечують кваліфікація персоналу і технологічна база.

В контексті порівняння - економічне середовище за змістом вужче господарського середовища, воно зосереджено на виробництві та споживанні благ або їх розподілі, на максимізації обсягу благ і споживчого від них ефекту. В основі економічних відносин лежить обмін одного предмета на інший. Лаконічне визначення економіки говорить: «Економіка - це відносини власності на об'єкт володіння». Більш розширене визначення економіки наступне: «економіка - це сфера відносин, пов'язана зі зміною прав особистої власності на об'єкт, який при обміні стає товаром» [5].

Представник нового інституційного напрямку сучасної економічної думки - Чухно А.В. підтверджує важливість дослідження ділового середовища: «З інституційної точки зору інтерес представляє не стільки сама фігура підприємця, скільки зовнішнє середовище, інституційна структура, в якій він діє: Іншими словами, створюючи стимули для інноваційної діяльності економічних суб'єктів, довгострокове економічне зростання стає функцією від особливих інституціональних і організаційних умов» [7, с. 137–143.].

Льюис РД., аналізуючи ділову культуру, виділяє специфічне підприємницьке середовище. На його думку середовище, в якому діє бізнес, нестабільне [2, с. 148]. Льюис РД. вважає, що необхідно створення певного середовища для бізнесу. Поєднання індивідуальної підприємливості з економічною свободою, заснованої на політично захищеній приватній власності, і є те середовище, яке породжує підприємців в масовому масштабі. Економічні та політичні свободи забезпечують особистості, особливо ініціативній, можливість проявити свою підприємливість, гарантують захист прав, закріплених в законодавчих актах та нормах.

Бабенко П. К розглядаючи помилки при розробці бізнес-планів, приходять до висновку про те, що спроба застосувати європейську методологію розробки бізнес-планів в Україні приречена на провал, якщо не враховувати специфіку українського ділового середовища. Бабенко П. К перераховує наступні компоненти ділового середовища:

-Нормативно-методичне забезпечення внутрішньої діяльності підприємств у вигляді комплексів організаційно-управлінської документації Законодавча база.

-Звичаї ділового обороту.

-Система підзаконних нормативних актів.

-Система стандартизації.

Бабенко П. К вважає, що порівняння зазначених компонентів, наприклад, для України і США, переконливо свідчить, що ділове середовище США відрізняється від ділового середовища України «як повітря від води»: вони як птахи літають по повітрю, ми ж, як риби, плаваємо в воді. Тому, коли українцям пропонують брати на озброєння західні методики та інші рецепти ефективної поведінки, що не адаптовані до умов України, це приблизно те ж саме, що вчити риб літати.

Вітчизняний сучасний дослідник Мельник М.І. вважає, що «Ефективність економічного процесу в рамках національних кордонів, є функція якості ділового середовища, створюваного в межах цих кордонів самою нацією і її державними органами (інститутами)» [4, с. 423-436.].

Підходи, що ми розглянули, являють собою в основному спробу розкриття зовнішніх факторів ділового середовища. Однак існує і внутрішнє ділове середовище, яке знаходиться в стінах фірми. Розкриття його можливостей і проблем можна побачити в працях сучасних економістів Михасюк І. Р. і Мазур І.І. Вони вважають, що «ринкова економіка ніколи не довела б свою ефективність, якби не створювала умов, в яких сотні тисяч підприємців і менеджерів постійно, кожну годину і кожну хвилину зайняті творчим пошуком нового» [4].

Ділове середовище - це інституційна цілісність, в рамках якої здійснення діловими людьми своїх функцій відбувається відповідно до певних чинників.

Автор вважає, що ділове середовище - національна і навіть регіональна комплексна характеристика, що представляє собою умови здійснення ділових функцій. У загальному вигляді вона може бути охарактеризована як комбінація шести основних компонент - правового середовища, політичного середовища, соціального середовища, економічного середовища, технологічного середовища, інформаційного середовища як похідних від суспільних відносин та відповідних культурно-ментальній детермінанті.

Підводячи підсумок, можна резюмувати, що розгляд ділового середовища в більшості проаналізованих нами роботах не був основною темою досліджень. Тому термін носив переважно узагальнюючий характер та являв собою скоріше

символ або образ, ніж змістовне наукове поняття, оскільки, по-перше, йому ніхто не давав суворої дефініції, і, по-друге, він не був моносемічним, тобто таким, що однозначно розуміється різними фахівцями. У той же час сам термін, на наш погляд, досить вдалий для того, щоб використовувати його для позначення умов розвитку, функціонування бізнесу в регіоні, вивчення проблем його стимулювання.

Список джерел

1. Бандур С.І. Сучасна регіональна соціально-економічна політика держави : теорія, методологія, практика / Бандур С. І., Заяць Т. А., Терон І. В. – К. : РВПС України НАН України, ТОВ „ПРИИТ ЕКСПРЕС”, 2002. – 250 с.
2. Льюис РД. Деловые культуры в международном бизнесе. От столкновения к взаимопониманию: Пер. с англ. — М., 1999. С 148.
3. Маршалл А. Принципы политической экономии. Т. III. Пер. с англ. - М., «Прогресс», 1984. - 351 с., с. 35
4. Мельник М.І. Теоретико-методологічні підходи дослідження бізнес-середовища // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Структурна трансформація територіальних суспільних систем (Зб. наук. пр.). Вип. 5 (67) / Редкол.: відп. ред. д.е.н., проф. Є.І. Бойко. – Львів: НАН України. Ін-т регіональних досліджень, 2007. – С. 423-436.
5. Словник сучасних економічних термінів Живко М.О., Живко З.Б., Живко І.Ю. Л., Край, 2007. - 384с
6. Хоскинг А. Курс предпринимательства: Практическое пособие: Пер. с англ. - М.: Междунар. Отношения, 1993. - 352 с.
7. Чухно А. Інституціональна архітектоніка та інституціональна динаміка розвитку // Економіка України. – 2008. – № 7. – С. 137–143.
8. Шкарлет С.М. Інкорпорація домінант інформаційної економіки до механізму забезпечення сталого розвитку держави // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. – 2014. – Т. 1. – № 13 (02). – С. 45–53.
9. Шмоллер Народное хозяйство, наука о народном хозяйстве и ее методы. М.: Солдатенков, 1902.- с. 126-127.
10. Шумпетер Й.А. Капитализм, Социализм и Демократия:Пер.с англ./Предисл. под общ. ред. В.С Автономова. - М.: Экономика, 1995. - 540 с.

© Сурай А.С., Холоменюк І.М.,
Мартінович В.Г., Титаренко Ю.С., 2016

РОЗДІЛ 7. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ТЕХНІЧНИМ РОЗВИТКОМ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ

7.1. Аналіз теоретичних і методичних засад управління проектами технічного розвитку металургійного виробництва

Чорна металургія є однією з найбільш енерговитратних галузей промисловості. В той же час в Україні зберігається один із найвищих у світі рівнів виробництва сталі на душу населення [1]. Незважаючи на значний прогрес у розробці нових матеріалів, сталь ще довго залишиться основним конструкційним матеріалом для таких галузей, як машинобудування, транспорт, енергетика та інші. Оскільки чорна металургія – одна з основних галузей економіки України, то ефективна модернізація цієї галузі має ключове значення в контексті сталого розвитку всієї країни.

У червні 1992 р. на Конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку представники 178 країн підписали Декларацію сталого розвитку людства, як біосоціальної системи в умовах швидких змін навколишнього середовища [2]. Таким чином, було започатковано новий підхід до вирішення проблем людства, що зафіксований під назвою «сталий розвиток» («sustainable development»), який дозволив фахово розглядати у професійній літературі велику кількість пропозицій щодо принципів та механізмів визначеної концепції [3, 4, 5].

У найбільш широкому розумінні стратегія сталого розвитку спрямована на досягнення гармонії у відносинах між суспільством і природою. У концепції сталого розвитку виділяють чотири головні аспекти: екологічний, економічний, соціальний і культурний. Порушення принципів сталого розвитку будь-якої з цих ставить під загрозу виживання наступних поколінь [5]. Запропонований на саміті в Йоганнесбургу план дій щодо стратегії сталого розвитку складався з десяти пунктів, серед яких особливого значення для України набули наступні три: скерувати процес глобалізації в напрямку сприяння сталому розвитку; змінити національну модель виробництва та споживання; зміцнити міжнародне співробітництво для управління сталим розвитком.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

3

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНІ ТА МАРКЕТИНГОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Формування та розвиток системи маркетингу: регіональні аспекти

5

Перезова Ірина Володимирівна, д.е.н., доцент, Інститут економіки та управління в нафтогазовому комплексі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу,
Гречаник Наталія Юріївна, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

1.2. Теоретичні засади оцінки системи управління маркетинговими послугами підприємств

27

Туболець Катерина Геннадіївна, к.е.н., старший викладач, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

1.3. Обзор концепций управления стоимостью компании

35

Maria Fic - prof PWr., Politechnika Wroclawska, Poland,
Савчук Лариса Николаевна, к.э.н., профессор,
Вишнякова Ирина Владимировна, к.э.н., доцент, Национальная металлургическая академия Украины

1.4. Конкурентоспроможність та якість продукції підприємств: взаємозв'язок змісту та управління

43

Якименко-Терещенко Наталія Василіївна, д.е.н., професор,
Пронкіна Лора Іллівна, к.е.н., професор, Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

1.5. Конкурентоспроможний потенціал харчових підприємств як об'єкт управління

51

Шульга Марина Олександрівна, к.е.н., доцент, Херсонський національний технічний університет

1.6. Застосування мотиваційних важелів для удосконалення управління якістю продукції на підприємствах хлібопекарської галузі

58

Труш Юлія Леонідівна, к.е.н., доцент, Національний університет харчових технологій

1.7. Управління формуванням асортименту товарів на торговому підприємстві	73
Сергеєва Олена Романівна, к.н.з держ.у., доцент, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля	
РОЗДІЛ 2. ЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	83
2.1. Проблеми впровадження стратегічного управління на підприємствах України в сучасних умовах	83
Кононова Олександра Євгенівна, к.е.н., доцент, Іваницька Тетяна Євгенівна, к.е.н., доцент, Шпатакова Оксана Леонідівна, асистент, ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»	
2.2. Моніторинг у системі управління підприємством: сутнісні характеристики та сфера реалізації	100
Андросова Тетяна Василівна, к.е.н., професор, Круглова Олена Анатоліївна, к.е.н., професор, Козуб Вікторія Олександрівна, к.е.н., доцент, Харківський державний університет харчування та торгівлі	
2.3. Определение правильного вектора развития компании в условиях европейской интеграции Украины	107
Воловик Дмитрий Владимирович, асистент, Днепропетровский державний аграрно-економический университет	
2.4. Формування теоретичної моделі стратегічного аналізу на основі системно-динамічного підходу	114
Саух Ірина Василівна, к.е.н., доцент, Житомирський державний технологічний університет	
2.5. Щодо формування логістичної стратегії підприємства	127
Павлова Валентина Андріївна, д.е.н., професор, Кислейко Юрій Валерійович, аспірант, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля	
2.6. Теоретико-методологічні засади управління установами фінансового сектору на основі принципів дохідності	135
Кулик Володимир Васильович, к.е.н., докторант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка	
2.7. Проблеми корпоративного управління інноваціями на промислових підприємствах	148
Клюс Юлія Ігорівна, к.е.н., доцент, Східноукраїнський національний університет, м. Северодонецьк	

2.8. Формування стратегії розвитку автотранспортних підприємств в регіонах України	157
Кірічок Олександр Георгійович, к.т.н., доцент, Національний університет водного господарства та природокористування	
2.9. Роль стратегії як рушійного елементу стратегічного потенціалу харчових підприємств	167
Уварова Наталія Валеріївна, аспірант, Херсонський державний університет	
РОЗДІЛ 3. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	176
3.1. Рейдерство в Україні: напрями виникнення та практичні аспекти	176
Мамонов Костянтин Анатолійович, д.е.н., професор, Величко Володимир Анатолійович, здобувач, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова	
3.2. Управление финансово-экономической безопасностью предприятия: сущность и механизм обеспечения	186
Туболець Ірина Іванівна, к.е.н., доцент, Навчально-науковий інститут «Фінансова академія» Університет митної справи та фінансів	
3.3. Забезпечення фінансової безпеки логістичних утворень	194
Ганущак Тетяна Валентинівна, к.е.н., доцент, Університет ринкових відносин	
3.4. Передумови удосконалення організаційно-економічного механізму управління підприємницькою діяльністю з урахуванням фактору безпеки	201
Грищенко Вадим Федорович, к.е.н., доцент, Грищенко Ірина Володимирівна, к.е.н., старший викладач, Самофалова Ольга Андріївна, Сумський державний університет	
РОЗДІЛ 4. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ	212
4.1. Формування та розвиток агрохолдингів в Україні	212
Масюк Юлія Володимирівна, к.е.н., професор, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет	

- 4.2. Особливості стратегії розвитку аграрного підприємства** 219
 Павлова Галина Євгенівна, д.е.н., професор,
 Лисенко Ірина Валеріївна, Дніпропетровський державний аграрно-
 економічний університет
- 4.3. Теоретичні засади економічної безпеки сільськогосподарських підприємств** 226
 Степанов Денис Сергійович, аспірант, Міжнародний університет
 бізнесу і права
- 4.4. Системний підхід в управління фінансовою безпекою сільськогосподарських підприємств за умов світової інтеграції України** 234
 Коц Олена Михайлівна, аспірант, Луганський національний
 аграрний університет м. Харків
- 4.5. Методичні аспекти оцінки рівня конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства в системі його економічної безпеки** 244
 Приходько Ігор Павлович, д.н. з держ.у., професор,
 Татарко Артем Валерійович, Дніпропетровський державний
 аграрно-економічний університет
- 4.6. Організація збуту зерна круп'яних культур сільськогосподарськими підприємствами** 253
 Уланчук Володимир Семенович, д.е.н., професор, Академік АЕН
 України, Уманський національний університет садівництва
 Кузьменко Ольга Андріївна, к.е.н., доцент, Уманський державний
 педагогічний університет імені Павла Тичини
- 4.7. Теоретичні засади ефективного використання трудових ресурсів в контексті забезпечення конкурентоспроможності сільського господарства** 269
 Гашеева Аліна Олександрівна, асистент, Дніпропетровський
 державний аграрно-економічний університет
- 4.8. Теоретичні основи фінансового забезпечення ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств** 277
 Коваль Ольга Анатоліївна, асистент, Дніпропетровський державний
 аграрно-економічний університет
- 4.9. Фінансово-економічні проблеми інвестування виробництва та реалізації зерна сільськогосподарськими підприємствами** 284
 Владика Юлія Павлівна, асистент, Національний авіаційний
 університет

4.10. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства АПК	
Демчук Наталія Іванівна, д.е.н., професор, Бурдуков Дмитро Володимирович, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет	292
РОЗДІЛ 5. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ : ПРАВОВІ АСПЕКТИ І ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	303
5.1. Правові та інформаційно-технічні аспекти управління проектами державної реєстрації прав власності	303
Петренко Таїсія Віталіївна, аспірант, Національна металургійна академія України	
5.2. Ефективність використання інформаційної системи на підприємстві у контексті взаємодії суб'єкта і об'єкта управління	311
Нетребя Ірина Олександрівна, к.е.н., доцент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка	
5.3. Інформаційна підтримка завдань бізнес-управління	320
Миронова Руслана Миколаївна, к.е.н., професор, Миронова Олена Олександрівна, старший викладач, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет	
5.4. Бази і сховища даних – інформаційний фундамент бухгалтерського обліку та аналізу	330
Адамик Оксана Василівна, к.е.н., доцент, Тернопільський національний економічний університет	
5.5. Дослідження короткострокових цінних паперів засобами табличних процесорів CALC та EXCEL	341
Глотов Євген Олександрович, к.т.н., доцент, професор МКА, Харківський інститут фінансів КНТЕУ	
5.6. Розвиток управлінсько-інформаційної системи формування фінансової звітності корпоративних підприємств	355
Брадул Олександр Михайлович, д.е.н., професор, ДВНЗ «Криворізький національний університет» Юнацький Мар'ян Олегович, доцент, ПВНЗ «Інститут ділового адміністрування»	

5.7. Критерії вибору інформаційних систем в корпорації	
Шепелюк Віра Анатоліївна, к.е.н., доцент,	363
Шипіна Світлана Борисівна, к.е.н., доцент,	
Брадуд Тетяна Валентинівна, старший викладач, «Інститут ділового адміністрування	
5.8. Вибір програмного комплексу для управління торговельним підприємством	370
Чаговець Віта Віталіївна, к.е.н., доцент, Харківський державний університет харчування та торгівлі	
5.9. Виявлення фальсифікації на основі адаптованих інваріантних моментів цифрового зображення	378
Трифорова Катерина Олексіївна, старший викладач,	
Наріманова Олена Василівна, к.т.н., доцент,	
Агаджанян Арутюн Рубенович, к.т.н., доцент, Інститут інформаційної безпеки, радіоелектроніки та телекомунікацій Одеського національного політехнічного університету	
5.10. Автоматизація процесу формування графіків роботи касової зони	387
Лозовська Людмила Іванівна, к.ф.-м.н, доцент,	
Бандоріна Лілія Миколаївна, к.е.н, доцент,	
Лозовський Олексій Сергійович, аспірант, Національна металургійна академія України	
5.11. До вибору інтернет-технології навчання	397
Лісовенко Микола Миколайович, к.т.н. доцент,	
Вікторов Владислав Вікторович., асистент,	
Савчук Роман Вячеславович, асистент, Національна металургійна академія України	
РОЗДІЛ 6. КОМУНІКАЦІЇ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	406
6.1. Коммуникационный менеджмент – как способ управления предприятием	406
Рижкова Галина Анатоліївна, к.е.н, доцент, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля	
6.2. Розширення комунікаційних каналів зі споживачами страхових послуг як напрям підвищення конкурентоздатності страхової організації	413
Аберніхіна Ірина Георгіївна, к.е.н., доцент,	
Сокиринська Ірина Геннадіївна, к.е.н., доцент, Національна металургійна академія України	

6.3. Контент як ключовий елемент комунікацій для забезпечення «подорожі клієнта»	422
Карий Олег Ігорович, д.е.н., доцент, Угольков Євгеній Олегович, аспірант, Національний університет «Львівська політехніка»	
6.4. Теоретичні підходи до розуміння поняття ділового середовища як базису розвитку малого бізнесу	430
Сурай Анна Станіславівна, к.е.н., доцент, Холоменюк Інна Миколаївна, старший викладач, Мартінович Віктор Геннадійович, к.е.н., старший викладач, Титаренко Юлія Сергіївна, старший лаборант, Черкаський державний технологічний університет	
РОЗДІЛ 7. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ТЕХНІЧНИМ РОЗВИТКОМ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ	438
7.1. Аналіз теоретичних і методичних засад управління проектами технічного розвитку металургійного виробництва	438
Петренко Віталій Олександрович, д.т.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Мазов Максим Михайлович, здобувач, Національна металургійна академія України	
7.2. Розрахунок річної потреби автотранспортного підприємства в основних матеріальних ресурсах для розробки плану матеріально-технічного забезпечення	451
Турченко Микола Олександрович, к.т.н., доцент, Національний університет водного господарства та природокористування	
7.3. Передумови впровадження енергетичного контролю на промислових підприємствах	460
Дегтярьова Ольга Олександрівна, к.е.н., доцент, Одеський національний економічний університет	
7.4. Основні задачі системи моніторингу енергетичної сировини	467
Савчук Вячеслав Степанович, д. геол. н., професор, зав каф ГРРКК, Приходченко Василій Федорович, д. геол. н., професор, декан геолого- разведывательного факультета, ДВНЗ «Національний гірничий університет»	

- 7.5. Прикладные аспекты конструирования алгоритмов и моделирования прикладных задач горно-металлургической промышленности** 474
- Швачич Геннадій Григорович, д.т.н., професор, Національна металургійна академія України
- Федоров Євген Євгенович, д.т.н., доцент, Донецький національний технічний університет, м. Покровськ,
- Холод Олена Григорівна, к.т.н., доцент, Дніпропетровський університет ім. А. Нобеля
- Дікова Юлія Леонідівна, старший викладач, Донецький національний технічний університет, м. Покровськ
- 7.6. Розробка прогнозуючої моделі й дослідження розігріву сталерозливних ковшів відкритим факелом для створення автоматизованої інформаційно-управляючої системи УСВР** 489
- Бейцун Сергій Вікторович, к.т.н, доцент,
- Михайловський Микола Володимирович, к.т.н, доцент,
- Шибакінський Володимир Іванович, к.т.н, доцент, Національна металургійна академія України
- 7.7. Физическая модель истечения сыпучего материала из бункера загрузочного устройства** 494
- Кирия Руслан Виссарионович, к.т.н., старший научный сотрудник, Институт геотехнической механики им. Н.С.Полякова НАН Украины,
- Рыбальченко Мария Александровна, к.т.н, доцент,
- Селегей Андрей Николаевич, к.т.н, доцент,
- Головко Вячеслав Ильич, д.т.н., профессор,
- Тригуб Ирина Григорьевна, к.т.н., доцент, Национальная металлургическая академия Украины
- 7.8. Перспективы, особенности и технико-экономические показатели использования водоугольного топлива в энергетике и промышленности** 501
- Пинчук Валерия Александровна, д.т.н., профессор,
- Шарабура Гатьяна Андреевна, к.т.н., доцент, Национальная металлургическая академия Украины

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ЕКОНОМІЧНІ, УПРАВЛІНСЬКІ, ПРАВОВІ
ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ**

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

(українською та російською мовами)

Головні редактори

Савчук Лариса Миколаївна, канд. екон. наук, професор,
Національна металургійна академія України,
Фіц Марія, д-р. екон. наук, професор,
Вроцлавський політехнічний університет

Редактор: Бандоріна Л.М., канд. екон. наук, доцент

Відповідальний за випуск: Вишнякова І.В., канд. екон. наук, доцент
e-mail: vichnykova@mail.ru

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 33,0. Тираж 300 пр. Зам. № 027/16

Видавництво «Герда», 49000, м. Дніпро, пр. Д. Яворницького, 60
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК №397 від 03.04.2001 р.

ISBN 978-617-7097-63-0

